

DYSGRAFIA

Źródło: <https://pedagogika-specjalna.edu.pl/terapia-pedagogiczna/dysleksja-rozwojowa/>

Dysgrafia to zaburzenie umiejętności w pisaniu pod względem graficznym, polegające na tym, że charakter pisma dziecka może być mało staranny, wyraźny, lub w ogóle nie do rozczytania. Może być spowodowana, albo złą interpretacją informacji słyszanych lub widzianych, zaburzeniem w przetwarzaniu informacji, złą koordynacją, lub zaburzeniami językowymi, bądź zaniedbaniami edukacyjnymi dziecka, lub rzadziej zaburzeniami rozwoju umysłowego. Dysgrafia może być również uwarunkowana genetycznie, więc przekazywana z pokolenia na pokolenie. Ta specyficzna trudność często towarzyszy innym, ciężkim chorobom, takim jak: autyzm, zespół Aspergera, zespół Tourette’a, lub ADHD.

Zaburzenie to pojawia się częściej niezależnie od dysleksji (trudności w nauce czytania), dyskalkulii (trudności z opanowaniem wiedzy matematycznej) czy dysortografii (popęśnianie błędów podczas pisania, mimo znajomości zasad ortograficznych). Jednak jak ma się z czymś łączyć to najczęściej z dysortografią, wówczas uczeń charakteryzuje się brzydkim, często nieczytelnym charakterem pisma i do tego robi podczas pisania dużo błędów. Rzadziej dysgrafia pojawić się może wspólnie, łącznie i z dysleksją, czyli trudnościami w nauce czytania, jak również i z dysortografią, czyli mimo dobrej znajomości zasad ortograficznych dziecko nie potrafi zapisywać poprawnie przede wszystkim pod względem ortograficznym nazw, myli litery. To nic innego jak trudność w nauce ortografii.

Czym jest dysgrafia?

Dla wielu sama czynność pisania, jest czymś tak naturalnym, że nawet nie zastanawiają się, jak to robią. Jest to jednak złożony proces, bo wymaga odpowiedniej koordynacji ruchowej, zreczności, szybkości, znajomości języka, a także trafnej interpretacji tego, co w danej chwili

słyszymy i widzimy. Dla dysgrafików jest dużym utrudnieniem, aby prawidłowo skoordynować wszystkie czynniki i móc tak po prostu poprawnie, czyli ładnie i czytelnie pisać. Uczniowie dotknięci dysgrafią nie są w stanie sprostać wymaganiom szkolnym, jeżeli chodzi o pisanie. Brzydki, mało czytelny, lub zupełnie nieczytelny dla innych, a nawet dla samych dysgrafików charakter pisma, plus wolniejsze tempo pracy takich osób, nie ułatwia im nauki. Takie osoby muszą za każdym razem kiedy piszą przywołać sobie z pamięci obraz pisanej litery i dopiero wtedy przelać ją na papier. Tylko małe dzieci, pierwszoklasiści, rozpoczynający naukę zastanawiają się nad formą i techniką pisania, bo dopiero się uczą. Dysgrafik ma tak zawsze, bez względu na to, w której jest klasie. Oczywiście im jest w starszej klasie tym problemów powinno być mniej. To sztuka systematycznych ćwiczeń, nabierania wprawy i doświadczenia w pisaniu pomagają przejść przez trudności. Dziecko takie mękę z czytelnym pisaniem pokonuje zazwyczaj w samotności, a przy dużych trudnością pojawić się mogą mechanizmy obronne. Uczeń najchętniej w takiej sytuacji rezygnuje z pisaniem długiego tekstu, występuje obniżenie samooceny i brak motywacji zadaniowej.

Pierwsze, wczesne objawy dysgrafii to:

- unikanie zadań gdzie trzeba coś narysować, potem napisać,
- szybka męczliwość podczas pisania i brak motywacji do pracy,
- trudności w trzymaniu się w liniaturze, nierówne odstępy między wyrazami, lub nawet literami, lub zlewanie całego tekstu w jedną całość,
- nieprawidłowy chwyt narzędzia pisarskiego,
- napięcie mięśni podczas pisania,
- problemy z odróżnianiem wielkich i małych liter.

Objawy dysgrafii w wieku szkolnym, to:

- używanie zamiennie raz małych, raz wielkich liter,
- nieczytelne pismo, czyli np. część liter pochyla się na prawo, a część na lewo, a jeszcze inne pisane na wprost,
- niejednolita wielkość liter pisanych,
- omijanie niektórych słów, niekończenie zdań
- mówienie na głos tego, co się chce napisać i duża, wyraźna koncentracja na pisaniu, do tego stopnia, że dziecko nie rozumie sensu tego co pisze.

Objawy u młodzieży i dorosłych, to:

- wiedza przekazywana ustnie zdecydowanie lepiej wypada, niż przekazywanie jej za pomocą przelewania myśli na papier,
- trudności w zrozumieniu tego co zostało napisane,
- mogą wystąpić problemy ze składnią i gramatyką.

Co ma wpływ na poprawność pisania?

W prawidłowym, czyli czytelnym pisaniu ważnym jest również znaczenie napięcia mięśniowego dłoni, u dysgrafików rzecz jasna jest oczywiście obniżona lub wzmożona, w zależności od dziecka. Jest skutkiem nadmiernego stresu, napięcia przeżywanego podczas pisania. Owo napięcie jest bardzo wysokie, piszący odczuwa w trakcie pisania fizyczny ból dłoni, a nawet i całej ręki, szybko się mu dłoń męczy, bardzo często musi ją strzępywać, by dalej pisać. Na poprawność pisania mają również wpływ pośpiech, trema, stan zmęczenia osoby piszącej. Dobrze, aby takie dziecko miało stworzone odpowiednie warunki sprzyjające pisaniu.

Na poprawność pisma mają wpływ następujące czynniki:

- odpowiednia, dostosowana do wzrostu dziecka wysokość biurka przy którym pracuje na co dzień. Nie za nisko i nie za wysoko, aby uczeń nie musiał niepotrzebnie unosić lub opuszczać barków co sprzyja większemu napięciu mięśniowemu i męczliwości dłoni.
- odpowiednia pozycja podczas pisania, czyli wygodne krzesło z oparciem, prosty kręgosłup, ręce oparte o blat stołu, stopy dotykają podłogi, pośladki i uda oparte wygodnie na krześle.
- prawidłowa pozycja zeszytu, dziecko nie powinno być pochylone nad zeszytem w dziwnej, nienaturalnej pozycji, lub trzymać go pod niewłaściwym kątem. Zeszyt powinien być ułożony na linii środkowej ciała.
- prawidłowy chwyt narzędzia pisarskiego. Długopis powinien być trzymany nie za mocno, nie za lekko, około 2-3 cm od powierzchni papieru. Trzymanie piósetkowe pomiędzy kciukiem i palcem wskazującym, długopis opiera się lekko na palcu środkowym.

Uwaga!!!

1. W zaburzeniach grafomotorycznych jest tak, że czasami sam uczeń nie jest w stanie rozczytać się. Dlatego też dysgrafię diagnozuje się kiedy umiejętności poprawnego graficznie pisanie są niższe w stosunku do, np. wieku życia, klasy do której obecnie uczęszcza dziecko.
2. Podczas rozpoznawania dysgrafii należy wykluczyć, np. zaburzenia w obrębie wzroku i słuchu, porażenia lub niedowłady kończyn górnych, upośledzenie umysłowe, niewłaściwe metody nauczania, brak motywacji i wsparcia w nauce.
3. Jeżeli już na etapie przedszkolnym dziecko nie lubi rysować, nie jest tą czynnością w ogóle zainteresowane, lub rysuje poniżej swojego wieku życia, długo trzyma narzędzie pisarskie w sposób niewłaściwy, jest męczliwe podczas zajęć plastycznych i odmawia współpracy to jest to już pierwszy sygnał ostrzegawczy, że w przyszłości może mieć trudności z czytelnym pismem.
4. Chcąc pomóc dziecku w opanowaniu prawidłowego chwytu narzędzia pisarskiego należy: zakupić mu gumową nakładkę na długopis, kredki o trójkątnym kształcie – powodują korekcję trzymania narzędzia do pisanie, prawidłowy chwyt, nie wysuwają się z ręki, są miękkie do trzymania, powodują komfort pisanie.
5. Statystyczny rodzic nie musi wiedzieć czym jest dysleksja i jak się objawia, dlatego też być może dla wielu jest nie do rozpoznania, ale może z łatwością dostrzec problemy z czytelnym pismem, z dysgrafią u swojego dziecka. Wystarczy przyjrzeć się charakterowi pisma swojego dziecka, temu czy nie ma np. odcisków na palcach od zbyt mocnego trzymania długopisu.
6. Co ciekawe dysgrafik nie potrafi regulować tempa pisanie dla uzyskania lepszego efektu. Ruchy przy pisaniu są gwałtowne, pozbawione płynności. Szukają wciąż nowych sposobów na łatwiejsze kreślenie liter, często w zeszycie widać tylko urywki zdań, niedokończone myśli. Z trudem nadążają podczas przepisywania z tablicy.

Dziecko dotknięte dysgrafią nie poradzi sobie samo. Potrzebna jest mu specjalistyczna pomoc w np. rejonowej poradni psychologiczno-pedagogicznej. Taka pomoc, czyli diagnoza psychologiczno-pedagogiczna i ewentualna terapia pedagogiczna będą zawsze bezpłatne jeżeli zgłosimy się z naszym milusińskim do poradni rejonowej pod względem umiejscowienia, adresu szkoły, do której dziecko uczęszcza. Ewentualna opinia, która jest etapem kończącym badania idące w kierunku stwierdzenia dysleksji nigdy nie powinna być usprawiedliwieniem dla dziecka, że od tej pory nie trzeba już pracować nad ładnym, czytelnym pismem, trzymającym się liniatury bo ma się zaświadczenie, glejt, który nas

zabezpiecza. Nad zaburzeniem tym można, a nawet należy systematycznie pracować, zwłaszcza, że systematyczna praca przynosi oczekiwane rezultaty.

Najważniejszym w pracy z dzieckiem dyslektycznym, mającym stwierdzoną dysgrafię jest spokój, opanowanie i empatia ze strony rodziców. Trzeba wiedzieć, że dziecko takie czuje się bardzo źle w szkole pod względem psychicznym. Jego niemoc, frustracja, strach przed oceną, poczucie bycia gorszym od zdrowych rówieśników, powodować może brak motywacji do nauki i spadek samooceny. Zamknięcie się w sobie i poczucie bycia gorszym, „głupim”, nikomu niepotrzebnym nie sprawi nigdy, że dziecko wydzwignie się ze swoich problemów samodzielnie. Są mu potrzebni kochający rodzice, wyrozumiali nauczyciele i szanujący drugiego człowieka rówieśnicy z klasy. Nie zawsze jednak tak bywa, dlatego należy zachować czujność.

Po wtóre dziecko ze zdiagnozowaną dysgrafią poświęca znacznie więcej czasu podczas pisania niż jego zdrowi rówieśnicy, a często wypada od nich gorzej. Dlatego też dla takiego dziecka zdecydowanie wskazane są dodatkowe ćwiczenia i zajęcia mające na celu doskonalenie techniki pisania. Po otrzymaniu zaświadczenia, opinii o dysgrafii nauczyciele powinni zmienić wymagania w stosunku do takiej osoby i obniżyć wymagania co do estetyki pisma, sprawdziany przeprowadzać dla takiej osoby w formie ustnej, a nie pisemnej i co najważniejsze umożliwić uczniowi korzystanie podczas lekcji z klawiatury komputera. Zalecenie przez nauczyciela, w ramach „kary za brzydkie pisanie, jak kura pazurem” żeby dziecko przepisywało raz jeszcze napisany wcześniej tekst, lub pisało ileś razy konkretny fragment, aż w końcu napisze czytelnie, nie ma najmniejszego sensu, może spowodować tylko jeszcze większe zamknięcie się w sobie i wycofanie. U dziecka, które zbyt długo koncentruje się na stronie graficznej pisma, dochodzi często do pomyłek i błędów ortograficznych.

Rodzicu, ćwicz w domu z dzieckiem – ćwiczenia ręki:

1. Ćwiczenia palców i dłoni – stukanie, naciskanie każdym z palców oddzielnie na stół, dociskanie ich do stołu, wymachy i krążenia dłoni, zabawa w „Idzie kominiarz po drabinie”, „Idzie rak, nieborak”, udawanie, że gra się na pianinie.
2. Ćwiczenia chwytu pęsetkowego – gry zręcznościowe, typu domino, bierki, wyszywanie, szydełkowanie, robienie na drutach, nakręcenie zabawek ze sprężyną,

sortowanie małych koralików lub guzików, przypinanie do ubrania, a potem odpinanie spinaczy do bielizny.

3. Ćwiczenia manualne – zamalowywanie dużych powierzchni farbami, wydzieranki, naklejanki, wycinanie nożyczkami, zabawa z plasteliną, modeliną, ciastoliną, masą solną, lub zabawa z wykorzystaniem piasku kinetycznego, różnego rodzaju kasz, czy ryżu lub grochu. Budowanie, piętrzenie konstrukcji z klocków. Lub rysowanie szlaczków, obrysowywanie szablonów, rysowanie przez kalkę, kreskowanie, wypełnianie kredką wnętrza narysowanych np. przedmiotów, figur geometrycznych.

W ostatnich latach mimo, że od pierwszej klasy nauczyciele poświęcają na naukę pisania dużo czasu, coraz częściej widać dzieci z problemami grafomotorycznymi. Jest to uwarunkowane tym, że tempo pracy w obecnym systemie nauczania jest bardzo szybkie, wymagające, nie ma czasu na powtarzanie, utrwalanie, nauczyciele za zwyczaj pędzą z materiałem, aby wszystko przerobić na czas. W tym natłoku wiedzy, gonitwie, ginie uczeń, który pisze wolniej, mniej starannie, który nie nadąża za tokiem lekcyjnym. Osoba ze znacznymi problemami w czytelnym pisaniu nie jest w stanie panować nad jakością pisma w trakcie dłuższego pisania. Dziecko ze zdiagnozowaną dysgrafią powinno mieć zatem ekstra czas na wypowiedź pisemną i możliwość pisania na klawiaturze komputera w trakcie lekcji, a jeżeli nie to chociaż w trakcie sprawdzianów, klasówek i kartków.

Źródło: <https://images.app.goo.gl/NM7Wb8zqggKbHxAT6>

Bibliografia: <https://www.mjakmama24.pl/edukacja/problemy-ucznia/dysgrafia-przyczyny-objawy-cwiczenia-aa-8JoP-dFpU-Gy2p.html>